

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีเป้าหมายเพื่อการปฏิรูปการการเรียนรู้ การปฏิรูปครู บุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษา หลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่ การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งโดยกล่าวไว้ในมาตรา 22 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งมีประเด็นหลัก 3 ประเด็น คือ 1) ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ 2) ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดและ 3) กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สารการเรียนรู้เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา การประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียน ผีกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผีกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างสมดุลรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกสาระการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2553, เล่มที่ 127 ตอนที่ 45 ก)

สิ่งสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาคือการพัฒนาคนให้เป็นคนเก่งคนดี คือ จะต้องปฏิรูปการเรียนการสอนหรือปฏิรูปการเรียนรู้เป็นอันดับแรกโดยครูอาจารย์ ในทุกสถานศึกษาจะต้องเลิกการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เปลี่ยนเป็นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สาละสำคัญของปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นเป็นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ พร้อมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลุกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการปฏิรูปการเรียนรู้ จึงควรเริ่มที่สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า ก) ได้กล่าวถึงการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 ใ้ว่าครูจะต้องพัฒนาความรู้และทักษะให้ก้าวหน้าทันวิทยาการใหม่ๆ ครูต้องใฝ่รู้ และต้องเป็นผู้นำด้านวิชาการและการเป็นแบบอย่างที่ดีในสถานศึกษาและชุมชน การพัฒนาครูเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้าทางวิชาชีพ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพ ผู้สำเร็จการศึกษาจึงจะมีคุณภาพ ดังนั้นเป้าหมายในการพัฒนาครูเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการเป็นครูที่มีคุณภาพภายใต้บริบทต่างๆ ของสังคมไทยโดยกำหนดวิธีการพัฒนาครู 4 แนวทางคือ 1) การพัฒนาตนเอง 2) การฝึกฝนกับครูพี่เลี้ยง 3) การเข้าฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ และ 4) การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับฉลาด จันทรมบัติ (2550, หน้า 67) ที่ได้กล่าวว่าการพัฒนาครูสามารถดำเนินการได้ตามรูปแบบ ดังนี้ 1) รูปแบบการพัฒนาที่เกิดจากความต้องการของครู 2) รูปแบบการสังเกตและประเมิน 3) รูปแบบมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการการฝึกอบรม และ 4) รูปแบบการสืบเสาะค้นหา ขณะที่ วิจิตร อวระกุล (2540, หน้า 136-149) กล่าวว่า วิธีพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การสัมมนา การอภิปราย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การปฐมนิเทศและการฝึกอบรม ในทำนองเดียวกัน Sparks and Loucks – Horsley (1990) กล่าวว่า การพัฒนาครูควรพัฒนา 5 รูปแบบ ดังนี้ 1) รูปแบบการฝึกอบรม 2) รูปแบบการแนะนำเป็นรายบุคคล 3) รูปแบบการสังเกตและประเมินผล 4) รูปแบบการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและ 5) รูปแบบการแสวงหาความรู้และวิธีการด้วยตนเอง

จากหลักการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูจะต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ จะต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ เป็นผู้ใฝ่ศึกษาหาความรู้ ค้นคว้าพัฒนางานในหน้าที่ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมความถนัด เฉพาะด้านของผู้เรียนให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ ได้อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม จัดประสบการณ์จริงให้กับผู้เรียนได้ค้นพบด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง และส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นคนมีความสุข ดังคำกล่าวของประเวศ วะสี (2545, หน้า 2) ที่ว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุดไม่ได้แปลว่าครูลดบทบาทหรือลดความสำคัญลง ตรงกันข้ามครูกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น อีกทั้งจะทำให้การศึกษามีพลังและศักดิ์ศรีในการแก้ปัญหาของมนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อม กรมวิชาการ (2546, หน้า 5) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งนับเป็นภารกิจที่สำคัญของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา แต่กลับพบว่า สภาพความเป็นจริงปัจจุบันผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูจำนวนมากยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญรวมทั้งขาดความรู้ ประสบการณ์การปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญสำหรับการติดต่อสื่อสาร จึงทำให้เกิดการพัฒนาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาวิธีการที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นระบบการศึกษาไทยจึงต้องพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทยให้อยู่ในระดับที่เข้าใจ ตลอดจนสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสม ฉะนั้นแนวทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงต้องเน้นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างกันและกันเป็นสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นจะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้นักเรียนไทยมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับมาตรฐาน สามารถใช้ภาษาอังกฤษติดต่อสื่อสาร ตลอดจนสามารถเลือกสรรและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (ปริญา เกษประสิทธิ์, 2550, หน้า 1)

จากการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ในปีการศึกษา 2556 พบว่า จุดอ่อนหรือจุดที่ต้องปรับปรุง คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา และพบว่า ต้นเหตุเกิดจากครูใช้วิธีการสอน แบบเก่าๆ เป็นการสอนที่ครูเป็นผู้บอกความรู้ให้แก่ นักเรียน ครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน อีกทั้งทำให้นักเรียนไม่สนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียนที่จะค้นคว้าหาความรู้ให้ตนเอง ประกอบกับอนุวัตติ ชัยเกียรติธรรม (2550, หน้า 37) ได้ทำการสำรวจ เพื่อศึกษาความต้องการของครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ช่วงชั้นที่ 1-2 พบว่า จำนวนครูสอนภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องให้ครูวิชาอื่นๆ ไปสอนแทน ซึ่งครูส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางการสอนภาษาอังกฤษ หรือไม่เคยเรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกมาก่อน จึงส่งผลให้ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจวิธีการสอนภาษาอังกฤษ ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และไม่มีเจตคติที่ดีที่จะเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ รวมทั้งยังสอนภาษาอังกฤษตามแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เพียงเท่านั้น จึงไม่สามารถสร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียนได้ และยังได้กล่าวอีกว่าครูผู้สอนไม่มีวุฒิทางการสอนภาษาอังกฤษย่อมส่งผลกระทบโดยภาพรวมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจเนื่องมาจากครูขาดเทคนิคการสอน ขาดความรู้ ความสามารถในการใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และการจัดกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนยังคงใช้แบบเดิม เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษแต่ไม่ได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ จึงทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในช่วงชั้นที่ 1-2 ไม่มีความหลากหลาย กิจกรรมไม่ได้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learning -Centered) และไม่มีความสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Style) รวมทั้งขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสม จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ให้ความสนใจ ส่งผลให้ การเรียนภาษาอังกฤษอยู่เกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก ไม่อยากเรียนและทำให้ไม่ชอบพูดภาษาอังกฤษในที่สุด (อนุวัตติ ชัยเกียรติธรรม, 2553, หน้า 2)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีหลายองค์ประกอบที่จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จได้ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับห้องเรียน นอกห้องเรียน ในระดับโรงเรียน ระดับ

ชุมชนสังคม และระดับประเทศ ซึ่งทุกองค์ประกอบมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์กัน ในการจัดการเรียนการสอนนั้น แนวคิดที่สำคัญต้องคำนึงถึงเป้าหมายคือการจัดการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในบริบทระดับห้องเรียนเป็นบริบทของการจัดการที่ ใกล้ชิดระหว่างผู้สอนและผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม เป็นต้น โดยจุดมุ่งหมายหลัก คือ การพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การนำแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญไปสู่การปฏิบัติ ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน โดยการเน้นกิจกรรมการ จัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำว่า “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” นั้น ทิศนา ขัมมณี (2554, หน้า 22-120) ให้ความหมายไว้ว่าเป็นการให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจหรือเป็นสิ่งที่ต้อง คำนึงมากที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจะมองเห็นเป็นรูปธรรมได้จากบทบาทการ แสดงออกของผู้เรียนในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ คำว่า “บทบาท” หมายถึง บทบาทในการเรียนรู้ คือ “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (Active Participation)” ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีความเข้าใจปรัชญาการศึกษา ก่อน จึงจะดำเนินการจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อม ต่างๆ อย่างเหมาะสม

โครงการเป็นการจัดการเรียนรู้แบบหนึ่งที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สรรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์ คิดค้น ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดและได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เป็นการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนโดยวิธีเรียนรู้ของตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งรู้จักการวางแผนการทำงาน การลงมือ ปฏิบัติ ได้ตรวจสอบผลงานเพื่อการปรับปรุงงานหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบโครงการมีประโยชน์ คือ 1) ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ เกิดการ เรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และ 2) ส่งเสริมกระบวนการคิด ได้แสดงออก ถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ลงมือปฏิบัติจริง สามารถสร้างผลงานและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ (ชาติรี เกิดธรรม, 2547, หน้า 5) การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบโครงการจึงเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญปัญหา ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ผสมผสานความรู้อย่างสมดุล เป็นการสร้างทางเลือกหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะช่วยให้ การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ เพราะกิจกรรมแบบโครงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ตามความสนใจและมีโอกาสศึกษาอย่างลุ่มลึกด้วยตนเองโดยมีครูคอยแนะนำ ช่วยเหลือสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและ เต็มศักยภาพเป็นวิธีการเรียนรู้สู่ความรู้ใหม่ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง เพื่อเป็น ผู้ผลิต ผู้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข (สุพล วังสินธุ์, 2543, หน้า 11 – 12)

จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน ภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียน โดยโครงการกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู ของ ศุภสิริ โสมาเกตู (2545) พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยโครงการมี ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความคงทนในการเรียน เจตคติในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่า นักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สามารถ เต็มประยูร (2545) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีสอน แบบโครงการ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียน การสอนวิชาอังกฤษด้วยวิธีแบบโครงการเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และผลการประเมินโครงการของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนสามารถทำงานได้ถูกต้องตามเนื้อหา มีการวางแผนการดำเนินงานได้เรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม

ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่มสาระ ภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จึงมีความสนใจที่จะพัฒนา หลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครูสอนภาษาอังกฤษ ระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เพื่อเป็นนวัตกรรมในฝึกอบรมครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 อันจะนำไปสู่การ สร้างความแข็งแกร่งทางการศึกษาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนและ มาตรฐานของวิชาชีพครูให้มีคุณภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประเด็นคำถามการวิจัยไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะอย่างไร

2. หลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ของครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ ดังนี้

1. ได้หลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

2. สามารถนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษแบบโครงการระดับประถมศึกษาที่ระดับอื่นๆ ได้

3. ใช้เป็นแนวทางขยายผลการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูด้านอื่นๆ สำหรับผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาต่อไป

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการสอนวิชาภาษาอังกฤษแบบโครงการระดับประถมศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติการสอนมีคุณภาพได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหาไว้ 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และด้านองค์ประกอบของหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านกระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ประกอบไปด้วย

1.1.1 การวิเคราะห์และศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1.2 การสร้างหลักสูตร

1.1.3 นำหลักสูตรไปทดลองใช้

1.1.4 การประเมินประสิทธิภาพ

1.1.5 การปรับปรุงหลักสูตร

1.2 ด้านองค์ประกอบของหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ประกอบไปด้วย

1.2.1 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

1.2.2 เนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรม

1.2.3 วิธีการฝึกอบรม

1.2.4 การประเมินผลการฝึกอบรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้จำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาความต้องการจำเป็นการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ของครูสอนวิชาภาษาอังกฤษแบบโครงการ คือ ครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปังกาฬ ภาครเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 212 คน

2.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในตรวจสอบคุณภาพร่างหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปังกาฬ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน (Expert Judgment) จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนด

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปังกาฬ จำนวน 32 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (วารุ เฟ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 187)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ หลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ สำหรับครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย

3.2.1 ความรู้ ความเข้าใจ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

3.2.2 ทักษะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

3.2.3 เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

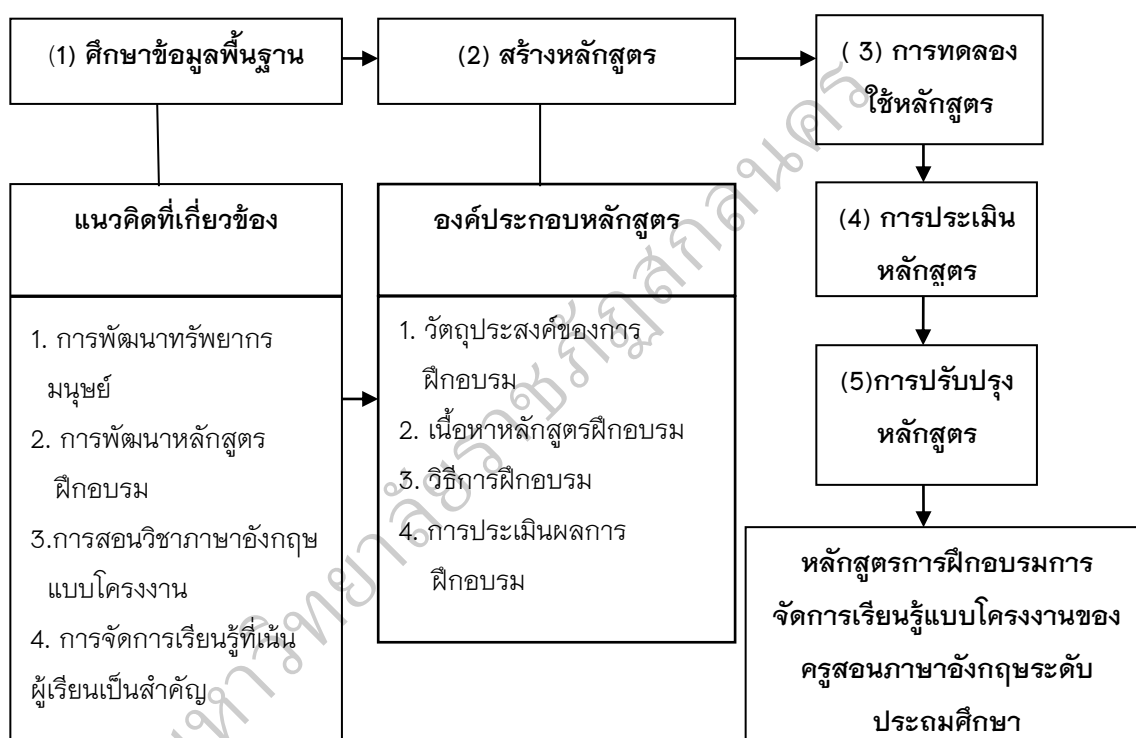
3.2.4 ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ระหว่าง เดือนมิถุนายน – เดือนพฤศจิกายน 2558 และใช้เวลาในการทดลอง 3 วัน 18 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์นำมาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการในการสร้างและปรับปรุง ตลอดจนการตรวจสอบประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมให้เหมาะสม เพื่อการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ
2. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีวัตถุประสงค์ มุ่งเน้นกระบวนการและผลสำเร็จของงาน โดยอาศัยการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้แบบร่วมมือกันทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม โดยผู้สอนมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน
3. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง กระบวนการในการสร้างและปรับปรุง ตลอดจนการตรวจสอบประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการให้เหมาะสม เพื่อการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร ตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตร และตอนที่ 5 การปรับปรุงหลักสูตร
4. การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญ และทัศนคติ อันเหมาะสมในการปฏิบัติงาน และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้การฝึกอบรมเป็นรูปแบบในการพัฒนาครู
5. หลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง แผนงานหรือโครงการที่จัดประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างและพัฒนาขึ้นตามกระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ช่วยให้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญ และเจตคติ อันเหมาะสมในการปฏิบัติงาน และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม 2) เนื้อหาวิชาหลักสูตรฝึกอบรม 3) วิธีการฝึกอบรม และ 4) การประเมินผลการฝึกอบรม

5.1 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม หมายถึง การกำหนดความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังจากการฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมจึงเป็นสิ่งสำคัญควรกำหนดให้ชัดเจน สามารถจำแนกวัตถุประสงค์ได้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ และ 3) ด้านเจตคติ

5.2 เนื้อหาในหลักสูตรการฝึกอบรมหมายถึง การกำหนดเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องและจำเป็นในการฝึกอบรม และมีความสอดคล้องกับเรื่องที่กำหนด เชื่อมโยงให้การจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการอบรมที่ได้กำหนดไว้

5.3 วิธีการฝึกอบรม หมายถึง เทคนิคและวิธีการในการให้ความรู้หรือกิจกรรมที่จะนำมาใช้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ เกิดทักษะ และมีเจตคติ ตามที่กำหนด ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสม

5.4 การประเมินผลการฝึกอบรม หมายถึง การกำหนดวิธีการวัดประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าเมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วจะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการหรือไม่ เพียงใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการฝึกอบรมให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น การประเมินผลการฝึกอบรม มี 3 ระยะ คือ ก่อน ระหว่าง และหลังการอบรม

6. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ลำดับขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่อย่างมีระบบ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3) นำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ 4) การประเมินผลประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม และ 5) การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

6.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาและรวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ว่ามีความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรใดบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคในการเข้ารับการอบรมอย่างไร และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อนำไปจัดทำหลักสูตรเพื่อให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง

6.2 การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง การกำหนดเนื้อหาวิชาตามโครงสร้างของหลักสูตรการฝึกอบรม ความต้องการจำเป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตามข้อมูลพื้นฐาน และวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา และแนวทางการประเมินการฝึกอบรม

6.3 การนำหลักสูตรการฝึกอบรมไปทดลองใช้ หมายถึง นำร่างหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้นผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้กลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มเล็ก) เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมต่อไป โดยมีองค์ประกอบในการดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร

6.4 การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบว่าหลักสูตรการฝึกอบรมที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ คุ้มค่าของหลักสูตรต่อการปฏิบัติของผู้รับการฝึกอบรม และการประเมินผลลัพท์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมเพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

6.5 การปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง การนำผลจากการประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมแล้วนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปว่าหลักสูตรที่จัดทำดีหรือไม่ดีอย่างไร มีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขอะไร แล้วนำมาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความถูกต้อง เหมาะสม ดีขึ้น และสามารถนำไปใช้ฝึกอบรมต่อไป

7. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบโครงงาน หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มุ่งเน้นกระบวนการและผลสำเร็จของงาน โดยอาศัยการเรียนรู้ การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้แบบร่วมมือกันทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม โดยผู้สอนมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครูสอนภาษาอังกฤษ มีขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดหัวข้อหรือประเด็นปัญหาที่สนใจ 2) การวางแผนการปฏิบัติโครงงาน 3) การปฏิบัติโครงงาน 4) การสรุปและการนำเสนอผลการดำเนินโครงงาน และ 5) การตรวจสอบและประเมินโครงงาน

8. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2558